ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА КОНСТИТУЦІЙНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ

Конституційний і Верховний суди України та співвідношення їхніх правових позицій в аспекті здійснення інтерпретаційних функцій

О. Тупицький
суддя Конституційного Суду України,
кандидат наук з державного управління

У статті розглянуто питання відносин Конституційного та Верховного судів України при здійсненні ними інтерпретації законів, часткового дублювання відповідних функцій цих органів та конкуренції їхніх правових позицій. На основі практики цих судів автор пропонує методологічний підхід до проблеми корегування висновків Верховного Суду України рішеннями Конституційного Суду України.

Ключові слова: *судова реформа, офіційне тлумачення, інтерпретаційні функції, конституційне звернення, конституційна скарга, колізії судового застосування, конституціоналізація, примат актів офіційного тлумачення.*

З часів Стародавньої Греції ознаками демократичного устрою суспільства вважаються рівність усіх людей, правомірність і справедливість. На сучасному етапі суспільного розвитку такі засади визнаються невід'ємними елементами принципу верховенства права й закріплені у конституціях усіх країн, чиї правові системи побудовані на основі цього принципу.

Дія принципу верховенства права насамперед зумовлює те, що найвищою соціальною цінністю визнається саме людина, а її права і свободи та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Значну роль у забезпеченні цього принципу відіграє судочинство, що здійснюється в Україні Конституційним Судом України та судами загальної юрисдикції.

Різні аспекти взаємодії зазначених органів були предметом наукових досліджень В. Скоморохи, Ю. Бауліна, А. Селіванова, Я. Мачужак, А. Лужанського, М. Вільгушинського та багатьох інших українських правників.

Проте питання відносин Конституційного Суду України (далі — КСУ) та Верховного Суду України (далі — ВСУ), розмежування юрисдикцій цих судових органів та співвідношення їхніх правових позицій в аспекті здійснення інтерпретаційних функцій вивчено недостатньо. Відсутність ґрунтовних наукових досліджень з цієї теми стримує процес офіційної регламентації відповідних відносин, унеможливлюючи практичну реалізацію потенційної ефективності актів офіційного тлумачення та інституту прямого індивідуального доступу до конституційного правосуддя як засобу судового захисту конституційних прав і свобод окремого індивіда.

У науковій літературі зазначається про існування різного розуміння статусу КСУ, місця цього органу у системі державного устрою та, зокрема, у судовій гілці влади, юридичної природи його актів. Проте на початку XXI століття домінуюча теоретична концепція здійснення КСУ правосуддя та судового захисту прав і свобод людини знайшла об'єктивне відображення в його правових позиціях[1]. Одним із способів здійснення конституційного правосуддя є реалізація цим органом повноважень з надання офіційного тлумачення Конституції та законів України (частина друга статті 147, пункт другий частини першої статті 150 Конституції України).

Водночас за результатами судової реформи 2010 року та подальших законодавчих змін у сфері судоустрою ВСУ отримав, крім іншого, повноваження здійснювати інтерпретацію норм матеріального і процесуального права у разі їх неоднакового застосування судом касаційної інстанції. Висновок ВСУ про те, як саме повинна застосовуватися правова норма, є обов'язковим для всіх суб'єктів владних повноважень, котрі застосовують цю норму, у тому числі для судів загальної юрисдикції, які зобов'язані приводити свою практику у відповідність із таким висновком[2].

Поява таких повноважень у цього судового органу та особливості юридичної природи його інтерпретаційних актів сприяли поширенню думки про те, що зазначена функція ВСУ дублює повноваження КСУ щодо офіційного тлумачення законів України. Панування таких поглядів серед авторів проекту закону «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» та, як логічний наслідок, бажання чітко розмежувати юрисдикції цих судів об'єктивувалося у пропозицію позбавити єдиний орган конституційної юрисдикції функції офіційного тлумачення законів України, обмеживши його повноваження питаннями перевірки конституційності. Ще одним виявом зазначених поглядів у колі правників стала дискусія щодо можливості надання офіційного тлумачення правової норми за наявності висновку щодо її інтерпретації у постанові ВСУ. Результати такої дискусії матимуть для правової системи нашої держави доктринальне значення.

Прагнення чіткого розмежування компетенцій конституційного та верховного судів не є новелою у науці конституційного права і вважається однією з первісних ідей Г. Кельзена. Її сенс полягав у тому, щоб вирішення усіх справ і спорів конституційного виміру монополізувати у конституційному суді, тоді як вирішення усіх справ та спорів, пов'язаних із застосуванням звичайного законодавства (зокрема різних кодексів), має належати до виключної сфери діяльності загальних судів (та остаточно — Верховного суду)[3]. Тому перша редакція Конституції Австрії 1920 року обмежувала повноваження Конституційного суду до абстрактного нормоконтролю та не передбачала будь-яких безпосередніх зв'язків судового правозастосування з юрисдикцією цього органу. Конституційність нормативного акта

[1] Абзац другий пункту 3, абзац третій пункту 4 мотивувальної частини Рішення КСУ від 7 травня 2002 року № 8-рп/2002 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=9447

[2] Частини четверта, п'ята статті 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2453-17

[3] *Garlicki L.* Constitutional Courts Versus Supreme Courts / L. Garlicki // Oxford University Press and New York University School of Law. — Vol. 5. — Number 1. — 2007. — P. 44–68, at 46.

перевірялася *in abstracto* (поза контекстом будь-якої актуальної справи) на вимогу вищих державних органів і посадових осіб (Президента Республіки, Кабінету Міністрів, омбудсмена, груп членів парламенту). Однак вже через одне десятиліття Австрія запровадила процедуру «інцидентного» (конкретного, казуального) нормоконтролю, яка на сьогодні існує майже в усіх державах Європи й дозволяє загальному суду у разі виявлення неконституційності правової норми, що підлягає застосуванню у конкретній справі, звернутися до органу конституційної юрисдикції.

Проте найрадикальніший відступ від ідеї розмежування юрисдикцій пов'язаний з появою інститутів конституційної скарги, яку вперше було запроваджено в Австрії (хоча й в обмеженій формі) та пізніше прийнято (у повній формі) в Німеччині, Іспанії та деяких нових демократіях Центральної і Східної Європи. Цей інститут передбачає індивідуальний доступ до конституційного правосуддя, дозволяючи особі, яка програла справу в загальних судах, скаржитися щодо порушення її конституційних прав до конституційного суду. У деяких правових системах (наприклад, Польщі, Росії, Угорщини) особа може оскаржити нормативний припис, який визначив судове чи адміністративне рішення в її справі. В інших системах (наприклад, Німеччини, Іспанії, Чехії, Словаччини) скаргу може бути подано безпосередньо проти самого рішення.

На думку Л. Гарліцькі, обидва інститути — «інцидентного» нормоконтролю та конституційної скарги — модифікували ідею розділення функцій судів у такий спосіб: до участі в судовому вирішенні окремих справ судами загальної юрисдикції конституційні суди залучаються або через вирішення попередніх питань конституційності нормативних актів, або через перегляд конституційності остаточних судових рішень. Таким чином, навіть із процедурної перспективи ніколи не буде можливим забезпечити істинно справжнє розділення юрисдикцій. Майже в усіх країнах вирішили запровадити окремий конституційний суд, повноваження якого передбачають за певних обставин втручатися у деякі сфери, що традиційно контролюються верховним судом[1].

У правовій системі нашої держави таке втручання відбувається, зазвичай, при здійсненні КСУ повноважень з перевірки конституційності законів України та з їх офіційного тлумачення. Так, із моменту прийняття КСУ рішення про неконституційність правової норми вона втрачає чинність та не підлягає застосуванню. А остаточні рішення судів загальної юрисдикції, засновані на цій нормі, можуть бути переглянуті за нововиявленими обставинами[2]. Дещо іншими є правові наслідки реалізації КСУ функції офіційного тлумачення, що стосується предмета цієї статті та здійснюється за клопотаннями суб'єкта владних повноважень або омбудсмена (конституційне подання) чи фізичної або юридичної особи (конституційне звернення).

Зокрема, конституційне звернення як винахід української правової науки не має точного аналогу серед існуючих у світі засобів прямого індивідуального доступу до конституційного правосуддя. Однак не можна повністю погодитися з

[1] *Garlicki L.* Constitutional Courts Versus Supreme Courts / L. Garlicki // Oxford University Press and New York University School of Law. — Vol. 5. — Number 1. — 2007. — P. 44–68, at 47.

[2] Пункт 4 частини другої статті 361 ЦПК, пункт 5 частини другої статті 112 ГПК, пункт 5 частини другої статті 245 КАС, пункт 4 частини другої статті 459 КПК.

думкою В. Скомороха, що це звернення за своїм предметом стосується не індивідуального акта, а тлумачення нормативного акта, а тому за своєю суттю виконує функцію нормативної скарги[1], як і з висловом В. Шаповала про те, що конституційне звернення — це лише паліатив, тимчасовий замінник конституційної скарги[2]. На наше переконання, конституційне звернення потенційно є ефективним засобом внутрідержавного правового захисту, якому притаманні ознаки не лише нормативної, а й повної конституційної скарги.

Наприклад, шляхом використання засобів правового захисту у системі судів загальної юрисдикції особі не вдалося реалізувати своїх легітимних очікувань, заснованих на конкретній нормі права. Маючи підтверджену інформацію, що за подібних обставин в іншій справі, вирішеній на підставі цієї самої норми, було постановлено інше за правовими наслідками судове рішення, ця особа вправі звернутися до КСУ. У такому випадку інститут конституційного звернення дозволяє їй отримати офіційне тлумачення цієї правової норми фактично в аспекті, в якому остання застосовувалася в її справі. За змістом правової позиції КСУ встановлене частиною першою статті 55 Основного Закону України право на судовий захист як вид державного захисту прав і свобод людини і громадянина передбачає й конкретні гарантії ефективного поновлення у правах шляхом здійснення правосуддя, у тому числі в порядку конституційного судочинства. Відсутність такої можливості обмежує це право, яке за змістом частини другої статті 64 Конституції України не може бути обмежено навіть в умовах воєнного або надзвичайного стану (абзаци другий, п'ятнадцятий пункту 3 мотивувальної частини Рішення КСУ від 7 травня 2002 року № 8-рп/2002). Правосуддя за своєю суттю визнається таким лише за умови, що воно відповідає вимогам справедливості й забезпечує ефективне поновлення в правах (абзац дев'ятий пункту 5 мотивувальної частини Рішення КСУ від 30 січня 2003 року № 3-рп/2003). Беручи до уваги дані конституційно-правові позиції та зважаючи на визначену законом мету конституційного звернення — захист конституційних прав і свобод людини і громадянина, а також прав юридичної особи (частина перша статті 94 Закону України «Про Конституційний Суд України»), — цей засіб правового захисту повинен бути ефективним та дозволяти його суб'єкту відновлювати порушені права. Таким чином, отримавши офіційне тлумачення правової норми, яке відрізняється від її інтерпретації у рішенні загального суду в його справі, суб'єкт права на конституційне звернення має отримувати й перегляд цього судового рішення[3] (ефект *inter partes*).

Здійснюючи офіційне тлумачення законів України, КСУ обов'язково перевіряє їх на відповідність Основному Закону України[4] та виявляє їх конституційно-правовий зміст. Зважаючи на встановлену Конституцією України обов'язковість рішень

---

[1] *Скомороха В.* Конституційний Суд України: досвід і проблеми / В. Скомороха // Право України. — 1999. — № 1. — С. 8–13.

[2] *Шаповал В.* Проблеми розвитку конституційної юрисдикції в Україні / В. Шаповал // Вісник Конституційного Суду України. — 1998. — № 2. — С. 45–53.

[3] *Тупицький О.* До питання виконання інтерпретаційних актів КСУ / О. Тупицький // Вісник Конституційного Суду України. — 2013. — № 6. — С. 87.

[4] Згідно з частиною другою статті 95 Закону України «Про Конституційний Суд України» у разі, якщо при тлумаченні Закону України (його окремих положень) була встановлена

цього органу на всій території держави (ефект *erga omnes*), реалізація КСУ функції офіційного тлумачення законів виключає їх подальшу інтерпретацію правозастосувачами всупереч виявленому офіційному змісту. У такий спосіб КСУ забезпечує конституційно-правовий режим застосування нормативно-правових актів, у тому числі судами загальної юрисдикції, сприяючи конституціоналізації правової системи України.

За визначенням Л. Гарліцькі конституціоналізація спеціальних галузей права означає, що нормативний зміст кожної з них тепер визначається не лише окремими нормативними актами та кодексами, а й відповідними конституційними положеннями й існуючою практикою конституційного суду[1]. Звичайні закони застосовуються та інтерпретуються на підставі конституційних принципів і положень, що має ефект забезпечення релевантності Конституції, у тому числі в спорах, що відбуваються в межах традиційних галузей права. У дійсності не можливо визначити чіткий кордон між конституційним правом та іншою частиною правової системи — перше проникає до структури останньої. Висновок полягає у тому, що функції конституційного суду і загальних судів приречені частково збігатися[2].

Однак інтерпретаційні функції загальної та конституційної юрисдикцій не можна ототожнювати, а їх відмінності зумовлені насамперед метою цих видів судочинства. На думку А. Лужанського, у першому випадку — це вирішення спору про право між сторонами (за єдиним шаблоном. — *О. Т.*), а в другому — забезпечення верховенства Конституції як основи національної правової системи, захист конституційного правопорядку, конституційних прав і свобод, припинення порушення конституційних норм та запобігання цим порушенням[3]. КСУ неодноразово зазначав, що офіційне тлумачення і застосування правових норм є різними видами юрисдикційної діяльності. Офіційним тлумаченням вважається діяльність компетентного органу державної влади щодо з'ясування і роз'яснення змісту правових норм. Правозастосовна ж діяльність полягає в їх індивідуалізації щодо конкретних суб'єктів і випадків, тобто у встановленні фактичних обставин справи й підборі правових норм, що відповідають цим обставинам. Пошук та аналіз таких норм з метою їх застосування до конкретного випадку є складовою правозастосування[4].

Юрисдикційні відмінності й статуси ВСУ та КСУ зумовлюють і відносини цих органів при здійсненні інтерпретаційних функцій та ієрархію прийнятих ними при цьому актів. Так, ВСУ є найвищим судовим органом у системі судів загальної юрисдикції, який, здійснюючи правосуддя, забезпечує однакове застосування норм права судами різних спеціалізацій у порядку та спосіб, що визначені процесуальним законом (частина друга статті 125 Конституції України, пункти 2, 6

наявність ознак його невідповідності Конституції України, Конституційний Суд України у цьому самому провадженні вирішує питання щодо неконституційності цього Закону.

[1] *Garlicki L.* Constitutional Courts Versus Supreme Courts / L. Garlicki // Oxford University Press and New York University School of Law. — Vol. 5. — Number 1. — 2007. — P. 44–68, at 49.

[2] Там само, p. 44–68, at 65.

[3] *Лужанський А.* Доступ до конституційного правосуддя в Україні: суб'єктно-юридичний аспект / *А. Лужанський* // Вісник Верховного Суду України. — 2011. — № 4 (128). — С. 33.

[4] Ухвала Конституційного Суду України від 31 березня 2010 року № 15-у/2010 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v015u710-10

частини другої статті 38 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»). Висновок цього конституційного органу щодо застосування норми права, прийнятий за результатами розгляду заяви про перегляд судового рішення з підстав неоднакового застосування цієї норми судом касаційної інстанції, є обов'язковим для всіх суб'єктів владних повноважень, які застосовують цю норму у своїй діяльності, а також має враховуватися при її застосуванні іншими судами загальної юрисдикції[1]. Натомість КСУ є єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні, завданням якого є гарантування верховенства Конституції України як Основного Закону держави на всій території України. Організація, повноваження, порядок діяльності та юридична природа актів цього органу визначаються безпосередньо Конституцією України та спеціальним законом (частина перша статті 147, статті 148–153 Конституції України, Закон України «Про Конституційний Суд України»).

Отже, маючи особливий конституційно-правовий статус у судовій системі держави, КСУ при здійсненні конституційного судочинства у справах щодо офіційного тлумачення законів України не зв'язаний правовими позиціями органів системи судів загальної юрисдикції. Висновки ВСУ обов'язкові за законом виключно для правозастосувачів, а офіційне тлумачення норми закону не є її застосуванням. Водночас встановлена частиною першою статті 150 Конституції України обов'язковість виконання інтерпретаційних актів КСУ, за правовою позицією цього органу, поширюється і на суди загальної юрисдикції[2]. Положення законів України мають застосовуватися у нормативній єдності з правовими позиціями КСУ, що розкривають їх конституційно-правовий зміст[3]. Практичним прикладом такого розуміння юридичної природи актів офіційної інтерпретації є буквальне відтворення ВСУ в постанові від 15 жовтня 2013 року № 21-324а13 у висновку щодо застосування частини першої статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» відповідної правової позиції КСУ, наведеної у його Рішенні від 16 квітня 2009 року № 7-рп/2009. Втім зарано стверджувати про остаточне визнання примату актів конституційного правосуддя у ВСУ, адже серед його суддів все ще лунає думка про те, що за наявності рішень цього органу та КСУ з одного й того самого питання перевагу слід віддати акту ВСУ[4].

Через поважне ставлення до юрисдикції ВСУ, вищих спеціалізованих судів України та їхніх колегіальних органів (пленумів), а також задля підтримання стабільності правового регулювання суспільних відносин КСУ у кожній справі про офіційне тлумачення правової норми з'ясовує, чи здійснювалася названими органами системи загального правосуддя інтерпретація такої норми з метою

---

[1] Частина перша статті 360^7 ЦПК, частина перша статті 111^{28} ГПК, частина перша статті 242^2 КАС, частина перша статті 458 КПК.

[2] Абзац другий пункту 2.2 мотивувальної частини Ухвали КСУ від 20 липня 2010 року № 49-у/2010 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v049u710-10

[3] *Тупицький О.* Забезпечення виконання органами державної влади рішень Конституційного Суду України: теоретичний та практичний аспекти / О. Тупицький, О. Шостенко // Вісник Конституційного Суду України. — 2014. — № 2. — С. 106.

[4] *Магнушевська К.* Зміни із зворотнім ефектом / К. Магнушевська // Закон і Бізнес. — 2016. — № 9. — С. 2.

подолання колізії її судового застосування. Наприклад, відмовляючи у відкритті конституційного провадження за конституційним зверненням щодо офіційного тлумачення положення пункту першого частини першої статті 355 ЦПК України, КСУ зазначив про існування постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ (далі — ВССУ) із практичними рекомендаціями щодо застосування цієї норми кодексу, а також вказав, що автор звернення не навів судових рішень на підтвердження її неоднозначного застосування після прийняття цієї постанови та не обґрунтував необхідності в офіційному тлумаченні (абзац четвертий пункту 2 мотивувальної частини Ухвали КСУ від 17 червня 2013 року № 18-у/2013).

Однак у разі, коли Конституції України відповідає інше тлумачення, і в актах органів судів загальної юрисдикції містяться явні помилки, що випливають із принципово неправильного уявлення про значення та обсяг конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав юридичної особи, КСУ надає перевагу суб'єктивному праву, яке опинилося під загрозою порушення, та реалізовує свою компетенцію, встановлену Основним Законом України та Законом України «Про Конституційний Суд України», задля утвердження й забезпечення цих прав і свобод, визначаючи шляхом офіційного тлумачення конституційний режим застосування відповідної правової норми. Наприклад, постановою Пленуму ВСУ «Про судову практику розгляду цивільних справ в апеляційному порядку» від 24 жовтня 2008 року № 12 (пункт 4) було фактично роз'яснено, що положеннями статті 293 ЦПК України встановлено виключний перелік ухвал суду першої інстанції, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку окремо від рішення суду. Проте, здійснюючи офіційне тлумачення положення цієї статті кодексу у взаємозв'язку зі статтею 129 Основного Закону України, КСУ дійшов протилежного висновку, вказавши, що наведений у статті 293 ЦПК України перелік ухвал суду першої інстанції не є вичерпним (пункт 3.2 мотивувальної частини Рішення КСУ від 27 січня 2010 року № 3-рп/2010). До речі, інформаційним листом ВССУ від 12 липня 2011 року голів апеляційних судів було повідомлено про необхідність обов'язкового виконання цього рішення КСУ та застосування наданого ним тлумачення при прийнятті до розгляду апеляційних скарг на підставі статті 293 ЦПК України.

Викладене можна резюмувати так. Аналіз практики КСУ дозволяє визначити методологічний підхід до питання корегування єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні інтерпретаційних позицій, сформованих органами системи судів загальної юрисдикції (у тому числі у висновках ВСУ) з метою подолання колізій судового застосування законів України. На нашу думку, лише у разі невідповідності таких правових позицій положенням Основного Закону держави КСУ має відкривати конституційне провадження та роз'яснювати конституційно-правовий зміст відповідних законів України. Оскільки метою такого корегування є забезпечення верховенства Конституції України як Основного Закону держави на всій території України (стаття 2 Закону України «Про Конституційний Суд України»), тобто конституціоналізація національної правової системи, юридичне значення для відкриття КСУ провадження за конституційним зверненням управненої особи повинна мати лише наявність неоднозначного судового застосування правової норми, а не темпоральні характеристики цього застосування чи рівень інстанційності його емітентів.

За наявності дивергенції між інтерпретаційними позиціями КСУ та ВСУ щодо однієї і тієї самої правової норми пріоритет має правова позиція єдиного органу конституційної юрисдикції. Примат Конституції та заснованих на ній актів офіційного тлумачення у правовій системі України суди загальної юрисдикції переважно розуміють правильно в аспекті їх загальної обов'язковості *(erga omnes)*. Натомість порядок відновлення на підставі таких актів КСУ прав авторів конституційних звернень (ефект *inter partes*) все ще офіційно не визначений. Відсутність цього порядку зумовлює розуміння юридичної природи актів офіційного тлумачення законів України як актів квазіправосуддя.

Конституціоналізація правової системи нашої держави унеможливлює визначення чіткої межі між конституційним та іншими галузями національного права. Як наслідок цього, інтерпретаційні функції КСУ та загальних судів України хоч і не є тотожними, однак приречені частково збігатися.

Передбачене проектом закону «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» скасування повноваження КСУ здійснювати офіційне тлумачення законів України, на наше переконання, не матиме практичним наслідком усунення часткового дублювання функцій органів зазначених юрисдикцій. Здійснюючи провадження за конституційними скаргами, органи конституційного нормоконтролю інших країн часто стикаються із ситуацією, коли причиною порушення прав індивіда є не невідповідність Основному Закону оспорюваної норми, а її інтерпретація загальними судами у неконституційний спосіб. У такому випадку конституційні суди можуть використовувати юридичну техніку *«réserve d'interprétation»* або *«verfassungskonforme Auslegung»* («повноваження гарантувати конституційність шляхом певного тлумачення»), зобов'язуючи усі інші державні органи застосовувати цю норму лише у відповідності з її виявленим конституційно-правовим змістом[1]. Іншим правовим наслідком застосування такої юридичної техніки конституційним судом є те, що скаржник вправі отримати перегляд остаточного рішення загального суду щодо нього, яке засноване на неконституційній інтерпретації правової норми[2].

Тим часом запропоноване законопроектом запровадження нормативної конституційної скарги та пов'язане з цим скасування інституту конституційного звернення замість його розвитку до повної конституційної скарги, на користь якої висловлюється Венеціанська комісія[3], позбавить національну правову систему ще однієї риси самобутності.

---

[1] Par. 165, p. 45 of the Study on Individual Access to Constitutional Justice on the basis of comments by Mr. G. Harutyunyan, Ms. A. Nussberger, Mr P. Paczolay, adopted by the European Commission for Democracy Through Law (Venice Commission) at its 85th Plenary Session (Venice, 17–18 December 2010) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.venice.coe.int

[2] *Тупицький О.* Забезпечення виконання органами державної влади рішень Конституційного Суду України: теоретичний та практичний аспекти / О. Тупицький, О. Шостенко // Вісник Конституційного Суду України. — 2014. — № 2. — С. 107, 108.

[3] Par. 79, p. 23 of the Study on Individual Access to Constitutional Justice on the basis of comments by Mr. G. Harutyunyan, Ms. A. Nussberger, Mr P. Paczolay, adopted by the European Commission for Democracy Through Law (Venice Commission) at its 85th Plenary Session (Venice, 17–18 December 2010) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.venice.coe.int

Тупицкий А. Конституционный и Верховный суды Украины и соотношение их правовых позиций в аспекте осуществления интерпретационных функций. *В статье рассмотрены вопросы отношений Конституционного и Верховного судов Украины при осуществлении ими интерпретации законов, частичного дублирования соответствующих функций данных органов и конкуренции их правовых позиций. На основе практики этих судов автор предлагает методологический подход к проблеме коррекции выводов Верховного Суда Украины решениями Конституционного Суда Украины.*

Ключевые слова: *судебная реформа, официальное толкование, интерпретационные функции, конституционное обращение, конституционная жалоба, коллизии судебного применения, конституционализация, примат актов официального толкования.*

Tupytskyi O. The Constitutional and Supreme Courts of Ukraine and the ratio of their legal positions in terms of implementation of interpretation functions. *The article examines the relationship of the Constitutional and Supreme Courts of Ukraine in the implementation of interpretation of the laws by them, partial duplication of relevant functions of these bodies and the competition of their legal positions. On the basis of the case-law of these courts the author proposes a methodological approach to the problem of the correction of conclusions of the Supreme Court of Ukraine by decisions of the Constitutional Court of Ukraine.*

Key words: *judicial reform, official interpretation, interpretation functions, constitutional appeal, constitutional complaint, judicial application conflicts, constitutionalisation, primacy of acts of official interpretation.*